

Vann- og avløpsløsning for Ildjernet & omegn

Mulighetsrom samt konsekvenser for biologisk mangfold og kulturminner

Erlend Bergh Andersen

Ildjernet og omegn vann- og avløpslag SA

va@ildjernet.no

INNHOILDSFORTEGNELSE

VA-løsninger for Ildjernet og omegn.....	3
Fire alternativer	3
Vannkvalitet og biologisk mangfold.....	3
Separate løsninger.....	4
Fellesløsninger	4
Biologisk mangfold og trasevalg.....	5
Planlagt trase opp mot FM rapport nr. 3/2015	9
Badeodden.....	11
Sørskrenten.....	12
Nord for Karl Johnsens vei	13
Knauser langs sti mot vest.....	14
Rygg på nordsiden	15
Storekarlsodden.....	17
Lindholmen.....	18
Garnholmen	19
Afrika	20
Kulturminner.....	21
Akershus fylkeskommunes rapport fra 2010	21
NIKU/NINAS rapport fra 1997/1998	21
Sekretariatet for registrering av faste kulturminner i Norge	22
Lokalhistorisk litteratur.....	23
Fellesanlegg og ivaretagelse av kulturminner	23
Oppsummert.....	24

VA-LØSNINGER FOR ILDJERNET OG OMEGN

Nedenfor følger noen betraktninger fra Ildjernet og omegn VA-lag SA omkring aktuelle VA-løsninger, sett i forhold til fotavtrykk opp mot biologisk mangfold og kulturminner. Vi har sett på mulige løsninger, knyttet opp mot det vi har funnet av forskning og kartlegging rundt artsmangfold og kulturminner i området.

FIRE ALTERNATIVER

Det finnes fire alternativer i denne saken:

- 1) Opprettholde dagens status
- 2) Separate løsninger for VA
- 3) Felles biologisk renseanlegg
- 4) Felles tilkobling til offentlig vann og avløp

Alle disse alternativene har konsekvenser både for drikkevannskvalitet, artsmangfold og bevaring av kulturminner.

VANNKVALITET OG BIOLOGISK MANGFOLD

Norsk institutt for vannforskning (NIVA) fremholder i en artikkel på forskning.no (22.3.2017) at havet, innsjøer, elver og våtmark alle påvirkes av menneskelig aktivitet. Dette påvirker igjen artsmangfold og naturressurser for øvrig, og NIVA er bekymret over at dårlig vannmiljø i mange tilfeller påvirker omgivelsene så negativt at tilstanden ikke forbedres selv når påvirkningen opphører.

Slike bekymringer danner også bakteppet for EUs innføring av sitt rammedirektiv for vann, som også Norge igjennom EØS-avtalen er forpliktet til å følge. Dette såkalte «vanndirektivet» regnes av mange som EUs viktigste, mest omfattende og ambisiøse miljødirektiv, og hensikten med direktivet er å sikre god tilstand i overflatevann og grunnvann. På regjeringen.no kan vi lese at Klima- og miljødepartementet 1.7.2016 godkjente vannforvaltningsplanene for perioden 2016-2021, som er utarbeidet i tråd med EUs vanddirektiv. Her er det satt miljømål for alle elver, innsjøer, kystvann og grunnvann i Norge, og målsetningen er at alt vann i Norge skal ha god tilstand innen 2021.

Akershus fylkeskommune koordinerer arbeidet med å forbedre vannkvaliteten i fylket, blant annet igjennom en regional plan for vannforvaltning for perioden 2016 – 2021 som ble vedtatt av fylkestinget i desember 2015. Dette arbeidet videreføres og detaljeres i Nesodden kommunes «Hovedplan for drikkevann og vannmiljø» som ble vedtatt i kommunestyret 29.10.2009. Planens hovedmål er å sikre rent drikkevann til alle kommunenes innbyggere, å oppnå vedtatte miljømål for vannforekomstene, samt å legge vekt på bærekraftige løsninger.

SEPARATE LØSNINGER

I denne hovedplanen står det at opprydning i vannmiljø på Ildjernet og omegn skal løses via separate løsninger. Nesodden kommune forholder seg til retningslinjene gitt av Bioforsk, samt forurensningsforskriften §12. Dette innebærer i klartekst at kommunen i hovedplanen krever renseanlegg for gråvann som er godkjent etter VA/miljøblad-60 (Biologiske filtre for gråvann), hvor det også er et krav om at et slikt anlegg skal ha utløp til en grøft med 40 meters sandfilter for å sikre rent utslipp. Separate anlegg innebærer derfor relativt store behov for grave- og sprengningsarbeider på hver enkelt eiendom. På Ildjernet er det mye sten- og fjellgrunn, og relativt få av eiendommene har mulighet til å grave. Dette betyr i praksis at de fleste grunneiere vil være nødt til å sprengne for å få etablert separate gråvannsrenseanlegg som tilfredsstillt kvalitetskravene kommunen stiller. Dette medfører betydelige inngrep på de enkelte eiendommene, både med hensyn til kulturmiljø og naturmiljø på øya.

En annen ulempe med separate løsninger slik det er skissert i hovedplanen vil være saksbehandlingsbyrden for kommuneadministrasjonen. Sett opp mot nedslagsområdet på 71 deltakere vil dette innebære 71 særskilte utslipps-, bygge- og sanitærøknader som hver enkelt må saksbehandles på selvstendig grunnlag av kommunen. Dette må antas å være arbeidskrevende og er ikke nødvendigvis en optimal løsning.

FELLESLØSNINGER

Med grunnlag i slike betraktninger konkluderte konsulentfirmaet Pöyry i samarbeid med Nesodden kommune høsten 2016 i et analysenotat at separate løsninger ikke var å anbefale som bærekraftig løsning.

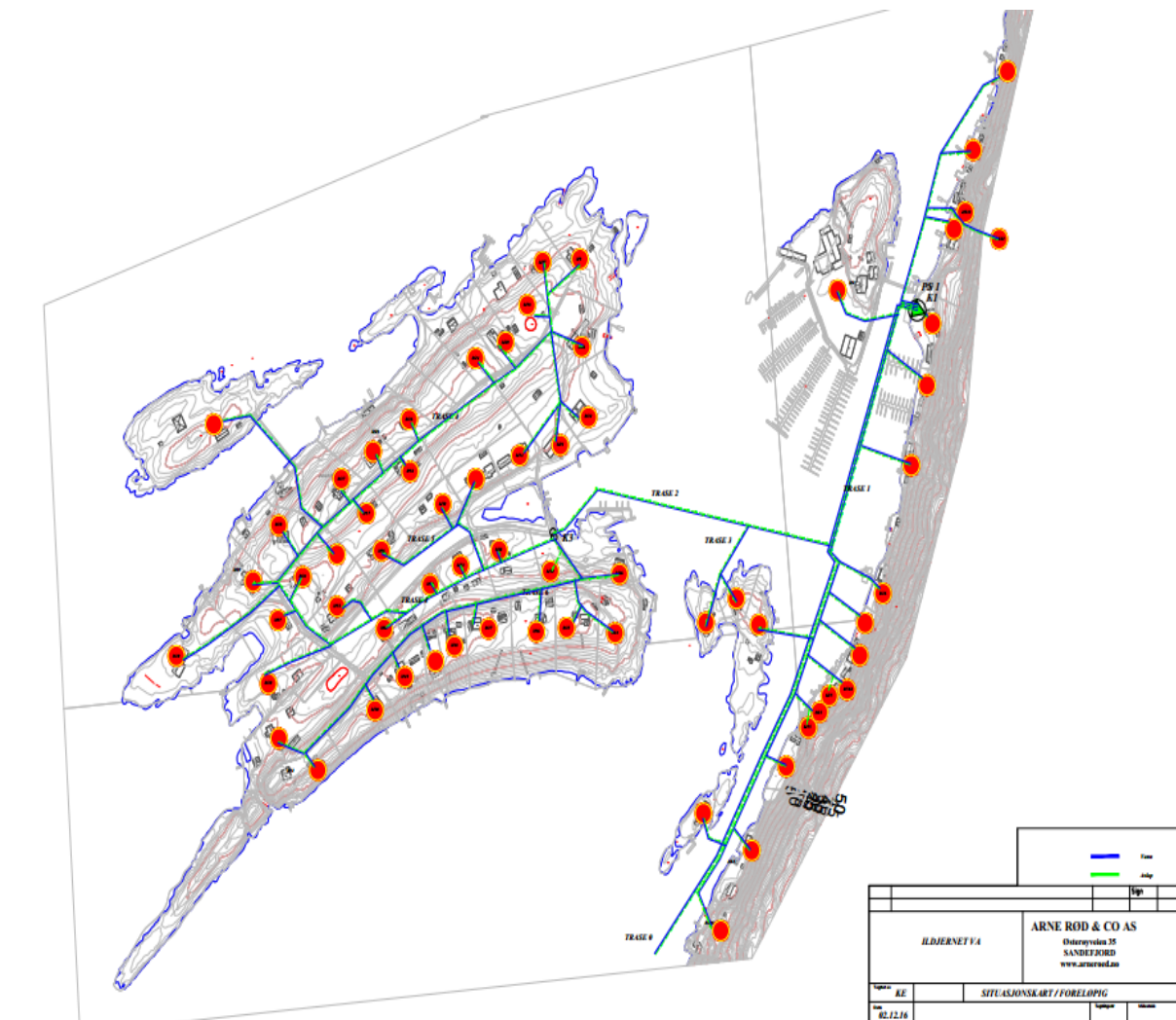
Ser man på mulighetsrommet står man da egentlig bare igjen med to alternative løsninger, enten et fellesanlegg med et privat biologisk svartvannsrenseanlegg, eller et fellesanlegg med offentlig tilknytning til vann- og avløp.

Pöyry argumenterte med at et biologisk renseanlegg er komplisert å drifte samt at det krever helårsdrift for å være effektivt, noe som resulterte i at de ikke anbefalte en slik løsning. Kostnadmessig er det heller ikke så stor forskjell på privat renseanlegg for svartvann sammenliknet med en offentlig tilknytning, og uansett vil infrastrukturen på Ildjernet bli nær identisk i begge tilfeller. Derfor konkluderte Pöyry og Nesodden kommune med at den mest bærekraftige løsningen vil være tilknytning til offentlig vann og avløp.

Årsakene til at et fellesanlegg for tilknytning til kommunalt vann og avløp er gunstigst med tanke på biologisk mangfold er som følger:

- VA-ledningene graves ned i grunne grøfter der hvor dette lar seg gjøre, og fylles igjen med samme masse som ble gravet opp. Det blir benyttet minigraver i kombinasjon med manuell håndkraft i dette arbeidet.
- VA-ledningene legges på fjell der hvor det ikke kan graves, og pakkes inn med hønsenetting, jord, mose og gress som man finner lokalt, for å skjule ledningene. Det vil ikke bli sprengt i fjell for å legge infrastruktur.
- Trase følger etablerte hageanlegg og vel-veier, og vil ikke bli lagt i tilknytning til naturreservatet på Ildjernet.

I rapporten «Biologisk mangfold i Nesodden kommune» fra 2003 utformet av Norsk institutt for jord og skogkartlegging (NIJOS) på oppdrag fra Nesodden kommune fremgår det at det rike artsmangfoldet på Ildjernet for det meste finnes i områdene utenfor opparbeidete hageanlegg. I rapporten fremheves det at «øya er sterkt påvirket av hyttebebyggelse, men spredt finnes rik flora typisk for de kalkrike øyene i indre Oslofjord». Rapporten forteller videre at det «Foruten grøntområder og hyttebebyggelse finnes kalkfurskog, tørrenger, bergknappsamfunn og et strandeng/strandsumpområde» som er av interesse, samt at «strandenga nord for båtbygga antas å ha regional verdi». Som det fremgår av kartet nedenfor legges traseen i sin helhet utenom disse områdene.

Figur I: Planlagt trase for Ildjernet og omegn VA-lag

Fellesledninger legges i grunne grøfter, og vil i liten grad innebære varige skader på miljøet.

Figur 2: Eksempel fra tilsvarende prosjekt som entreprenøren har gjennomført tidligere

Det er ikke behov for sprengningsarbeider, ledningene legges direkte på fjell.

Figur 3: Figuren viser teknikken entreprenøren benytter for å skjule ledninger lagt over fjell

En slik fellesløsning som beskrevet ovenfor vil også være den enkleste for Nesodden kommune sett fra et saksbehandlerperspektiv, fordi:

- Nesodden kommune slipper å forholde seg til 71 separate grunneiere, men kommuniserer direkte med Ildjernet og omegn VA-lag SA
- Entreprenør vil stå for alle byggesøknader i forbindelse med fellesanlegget, noe som sikrer enhetlig og samkjørt prosess overfor kommunen.
- Entreprenør vil koordinere sanitærsøknader fra de ulike grunneierne, så selv om det formelt vil være en sanitærsøknad for hver grunneier vil disse være standardisert og utformet av entreprenør

PLANLAGT TRASE OPP MOT FM RAPPORT NR. 3/2015

Traseen består av hovedledninger (infrastruktur) samt stikkledninger inn på de enkelte eiendommene. Eksakt trase for stikkledninger vil bli avtalt i samarbeid med hver enkelt grunneier, og vi vil der det er aktuelt ta hensyn til de områdene som er klassifisert som verdifulle i rapporten «Kartlegging av naturtypen åpen kalkmark og den prioriterte arten dragehode i Oslo og Akershus», som inneholder resultatene fra et prosjekt med samme navn utført av forskere fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

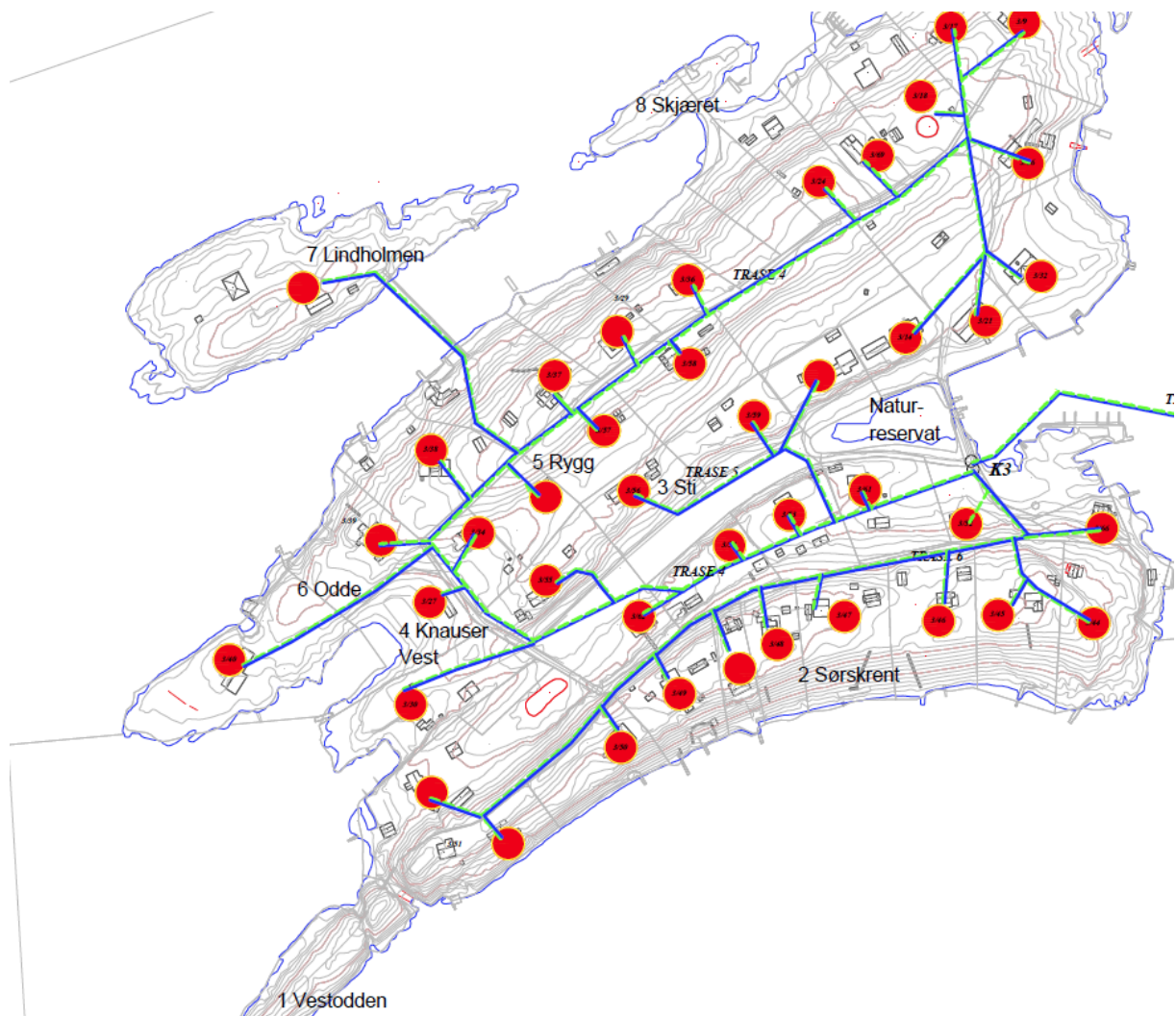
Rapporten lister 8 verdifulle områder på Ildjernet, og nedenfor knytter vi spesifikke kommentarer til planlagt trase opp mot disse områdene. Selv om Ildjernet naturreservat ikke er vurdert som viktig i kartleggingsnotatet har vi like fullt valgt å kommentere dette området på lik linje med funnene i rapporten. Denne seksjonen vil derfor inneholde 9 avsnitt, ett for hver av områdene.

I korte trekk kommer planlagt trase i liten grad i konflikt med de verdifulle områdene. Det er kun to steder hvor vi må ta særskilte hensyn til traseen for hovedledninger, dette gjelder stedet omtalt som «Ildjernet, rygg på nordsiden, ID: NIOAK74», samt «Ildjernet, knauser langs sti på vestsiden, ID: NIOAK73». For NIOAK74: Ved å trekke den planlagte hovedtraseen noe lenger vestover og inn på hyttetomtene vil vi kunne unngå dette området. For NIOAK73 planlegges det å legge hovedledninger direkte på fjell og kamuflere ledningene, de bør derfor ikke påvirke vegetasjonen i området i særlig grad.

For funnene «Ildjernet, nordsiden av sti vest for Nordbukta, ID: NIOAK72», «Ildjernet, odde nordvest, ID: NIOAK75» samt «Lindholmen ved Ildjernet, ID: NIOAK76» vil det være behov for å utvise varsomhet ved legging av stikkledninger inn til eiendommene, men det vil være

relativt enkelt å finne gode løsninger i hvert av disse tilfellene (se for øvrig detaljerte kommentarer for hvert enkelt område i det nedenstående).

Nedenfor følger figur 4, som i tillegg til å vise planlagt trase også har markert hvert av de verdifulle områdene, angitt med sort skrift og løpende nummerering.

Figur 4 – trasevalg integret verdifulle biologiske områder

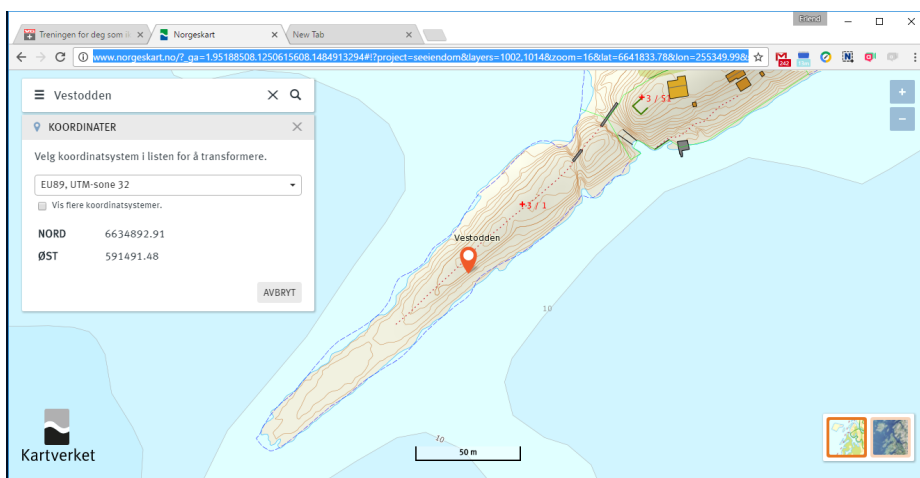
BADEODDEN

I. Ildjernet, Vestodden, ID: NIOAK70

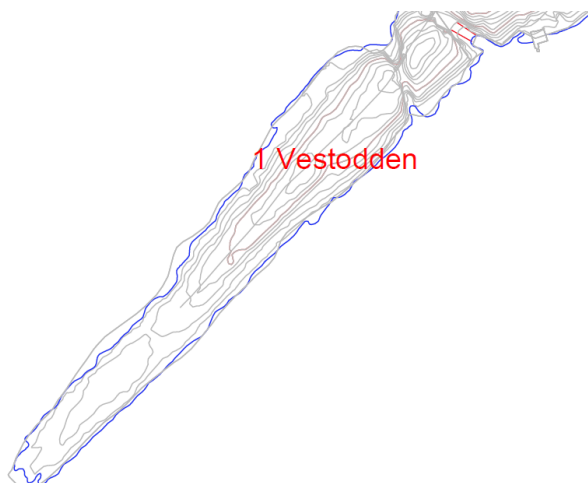
Dette området faller i sin helhet utenfor nedslagsområdet for VA-løsning, og blir ikke berørt av planlagt trase.

Området dekker et areal på 6,1 daa, og omfatter i sin helhet det som på folkemunne kalles «badeodden». Sentralpunkt for lokaliteten:

http://www.norgeskart.no/?_ga=1.95188508.1250615608.1484913294#!?project=seeiendom&layers=1002,1014&zoom=16&lat=6641833.78&lon=255349.99&sok=NM91704,35181

Figur 5a: Biomangfold - senterpunkt

Figur 5b: Biomangfold - trase

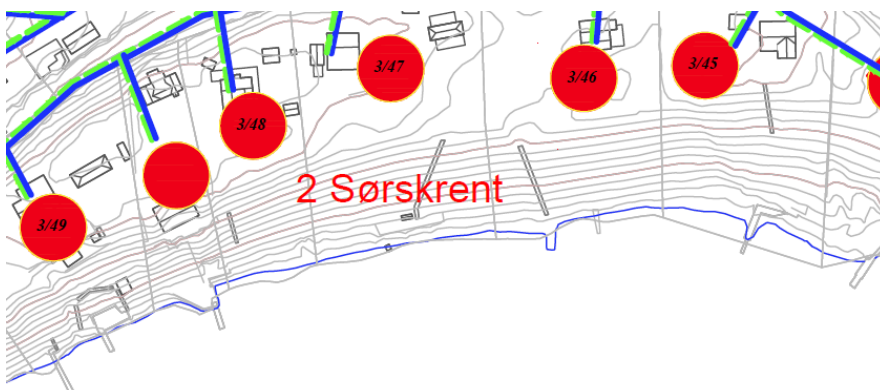
SØRSKRENTEN

2. Ildjernet, sørskrenten, ID: NIOAK71

Det er ikke planlagt trase for vann- og avløpsløsning her, så dette området blir ikke berørt. Området omfatter sørskrenten av Ildjernet og er på 11,7 daa. Sentralpunkt for lokaliteten: http://www.norgeskart.no/?_ga=1.95188508.1250615608.1484913294#!?project=seeiendom&layers=1002,1014&zoom=16&lat=6641994.11&lon=255665.68&sok=NM91704,35181

Figur 6a: Biomangfold - senterpunkt

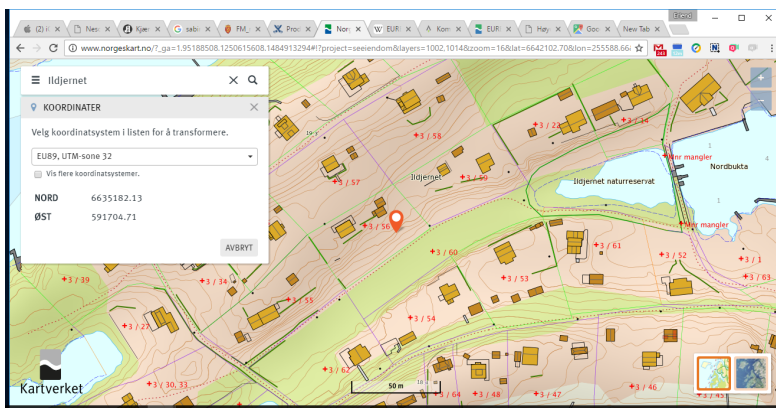
Figur 6b: Biomangfold - trase

NORD FOR KARL JOHNSENS VEI

3. Ildjernet, nordsiden av sti vest for Nordbukta, ID: NIOAK72

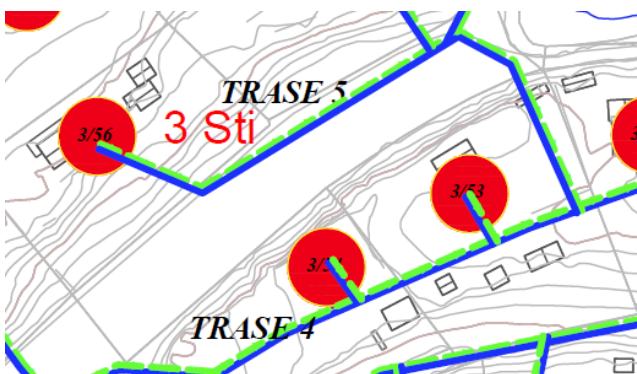
Området omfatter en sørvendt skråning på nordsiden av Karl Johnsen's vei, hvor berggrunnen består av skifer og kalkstein i veksling, og knollekalk. Lokaliteten er på 1,7 daa, og sentralpunkt er:

http://www.norgeskart.no/?_ga=1.95188508.1250615608.1484913294#!?project=seeiendom&layers=1002,1014&zoom=16&lat=6642102.70&lon=255588.66&sok=NM91704,35181

Figur 7a: Biomangfold - senterpunkt

Hovedtrase kommer ikke i konflikt med dette området, da VA-ledningene er tenkt lagt på andre siden av veien i det som på folkemunne kalles for «Tennisbanen». For stikkledninger til de eiendommene som ligger i tilknytning til lokaliteten vil man måtte ta hensyn til plassering av stikkledninger, men i og med at lokaliteten hovedsakelig består av fjell vil det uansett ikke være aktuelt med store gravearbeider da stikkledninger blir lagt direkte på fjell og kamuflert. Vi mener dette vil være en god løsning som ikke vil påvirke artsmangfoldet i området.

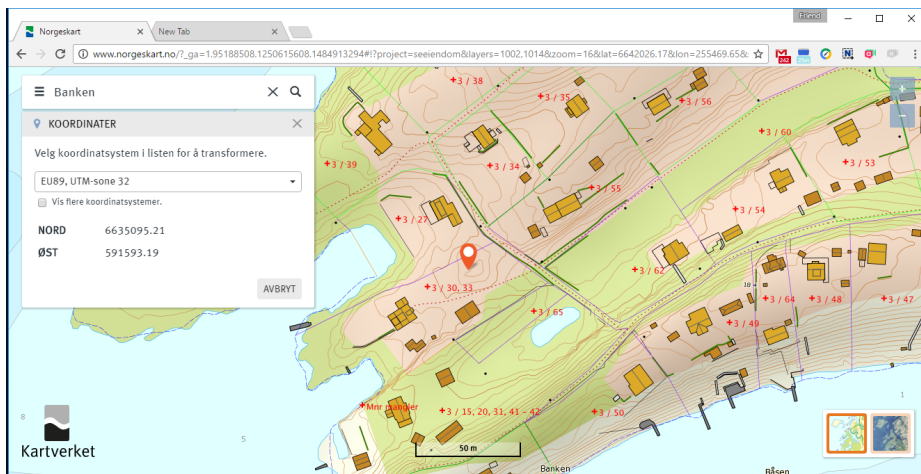

Figur 7b: Biomangfold - trase

KNAUSER LANGS STI MOT VEST

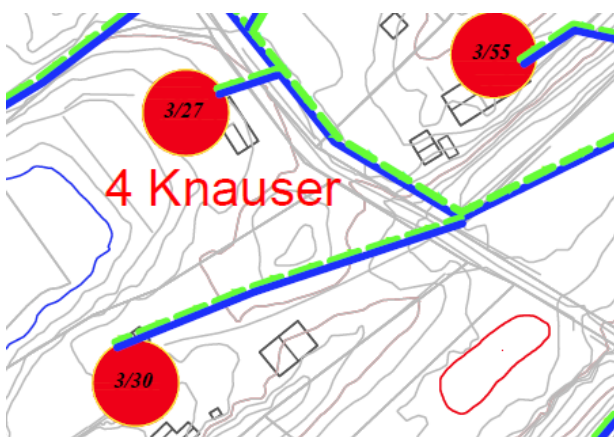
4. Ildjernet, knauser langs sti på vestsida, ID: NIOAK73

Området er på I daa og omfatter knauser og tørrenger på begge sider av stien på vestssiden. Berggrunnen består av skifer og kalksten, samt knollekalk. Lokalitetens sentralpunkt: http://www.norgeskart.no/?_ga=1.95188508.1250615608.1484913294#!?project=seeiendom&layers=1002,1014&zoom=16&lat=6642026.17&lon=255469.65&sok=NM91704,35181

Figur 8a: Biomangfold - senterpunkt

Dette området er viktig grunnet en typisk kalkmarksvegetasjon på små knauser, men verdien trekkes ned grunnet påvirkning og lokaliteten listes derfor til verdi C. Traseen for hovedledninger er planlagt trukket igjennom dette området, men vil i hovedsak legges oppå fjell langsmed stien og kamoufleres siden det for det meste er fjellgrunn i området. Det er på generell basis ikke aktuelt å spreng eller pigge opp fjell for å skjule ledningene, heller ikke her. Vi tror derfor ikke planlagt trase vil påvirke lokaliteten slik den er beskrevet.

Figur 8b: Biomangfold - trase

5. Rygg på nordsiden, ID: NIOAK74

Området er på 5,2 daa og utgjøres av den langstrakte kalkryggen som ligger på nordre del av Ildjernet som består av skifer og knollekalk. Sentralpunkt for lokaliteten:

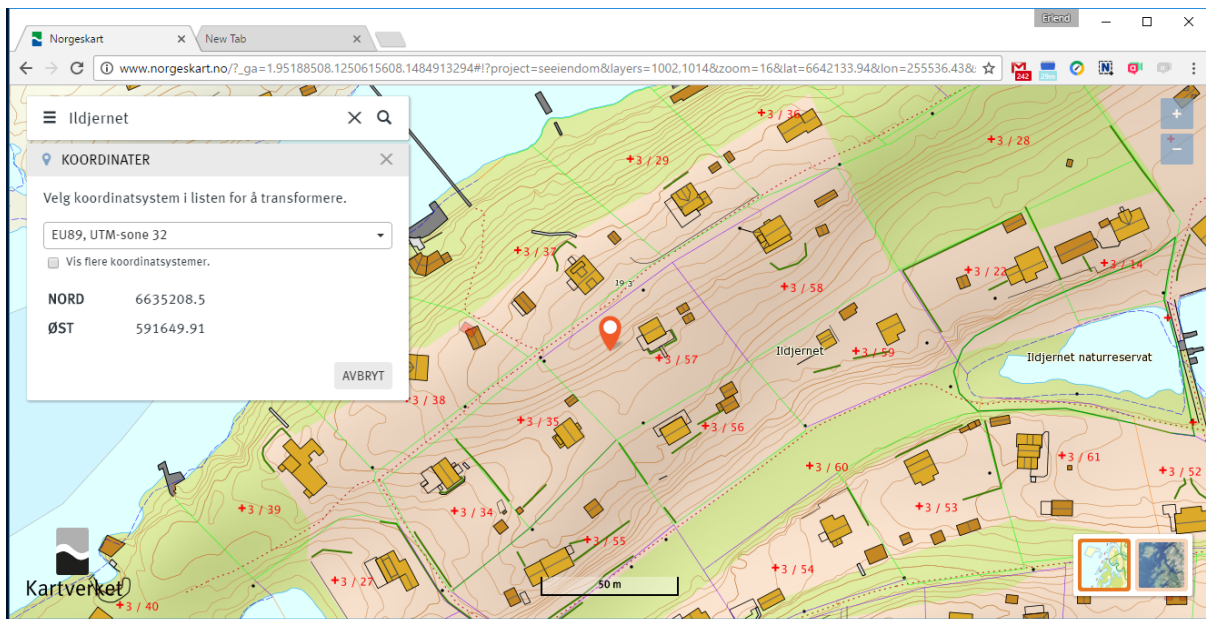
http://www.norgeskart.no/?_ga=1.95188508.1250615608.1484913294#!?project=seeiendom&layers=1002,1014&zoom=16&lat=6642133.94&lon=255536.43&sok=NM91704,35181

Området består av grunnlendt kalkmarksvegetasjon avgrenset av hyttetomter på begge sider av stien som går langs kalkryggen. Trase for hovedledninger er i utgangspunktet planlagt å gå igjennom dette området, men det er flere tiltak som kan gjøres for å unngå påvirkning på artsmangfoldet her:

Lokaliteten ble kartlagt i juni 2014. Bare noen få måneder før, i april 2014 ble det benyttet en minigraver for å pigge opp / grave trase for strømkabler i akkurat dette området, uten at negativ påvirkning av dette tiltaket er kommentert i rapporten. Dette indikerer at en mulig løsning kan være å grave opp de gjenfylte grøftene fra den gang, og legge hovedledningene for vann og avløp i samme grøft som rørene for strømkabler.

Et annet alternativ vil være å legge traseen for hovedledninger noe lengre mot vest, inn på hyttetomtene. Da vil vi unngå den verdifulle lokaliteten fullstendig.

Et tredje alternativ er å legge traseen for hovedledningene slik som opprinnelig planlagt, det vil si oppå fjell med kamouflasje. Vi mener at dette også er en god løsning som ikke vil ha særlig innvirkning på biologisk mangfold i området.

Figur 9a: Biomangfold - senterpunkt

Figur 9b: Biomangfold - trase

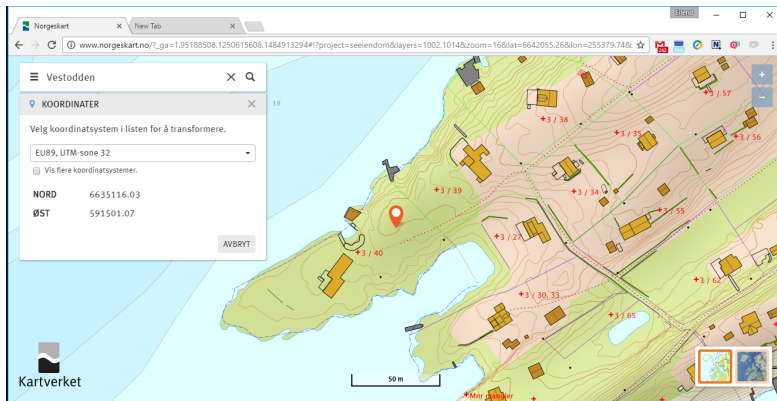
STOREKARLSODDEN

6. Ildjernet, odde nordvest, ID: NIOAK75

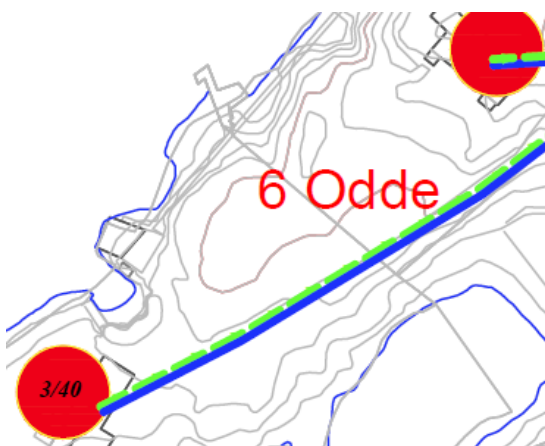
Området består av 2,6 daa, og omfatter den nordvestre odde på Ildjernet. Sentralpunkt for lokaliteten er:

http://www.norgeskart.no/?_ga=1.95188508.1250615608.1484913294#!?project=seeiendom&layers=1002,1014&zoom=16&lat=6642055.26&lon=255379.74&sok=NM91704,35181

Dette området er ikke i konflikt med planlagt trase for hovedledninger. Det er planlagt stikkledninger inn til eiendommen det gjelder. I og med at det ikke er tilstrekkelig med jord for graving i området, er det på det rene at denne stikkledningen uansett vil måtte legges oppå fjell og kamufleres. Det er derfor ikke grunn til å anta at stikkledninger vil påvirke artsmangfold i dette tilfellet. For øvrig består lokaliteten av åpen kalkmark med kalkberg samt grunnlendt kalkmark. Kalkbergene finnes nærmest sjøen, men det meste av arealet er grunnlendt kalkmarksvegetasjon på begge sider av sti ned mot hytte som ligger på odden.

Figur 10a: Biomangfold - senterpunkt

Figur 10b: Biomangfold – trase

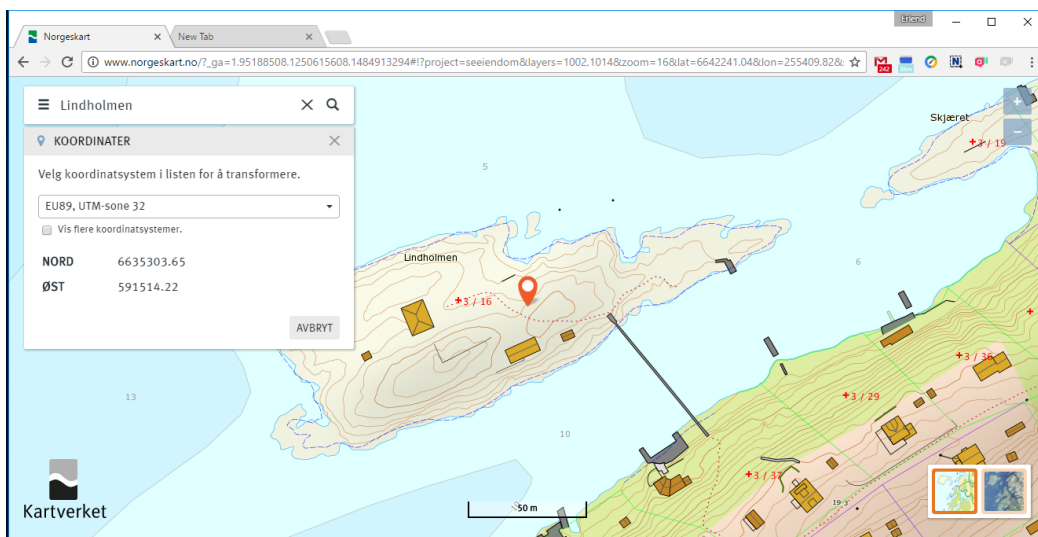
LINDHOLMEN

7. Lindholmen ved Ildjernet, ID: NIOAK76

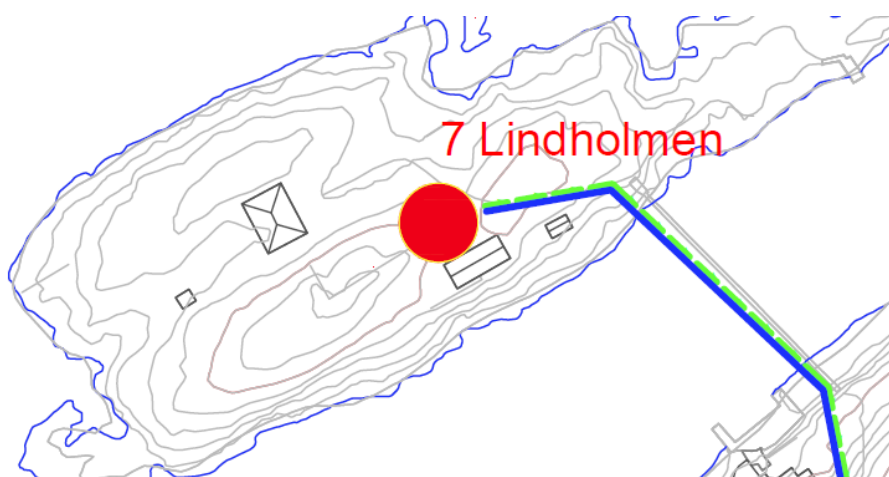
Lokaliteten Lindholmen er på 10,9 daa, og består av skifer og knollekalk. Senterpunkt for området er:

http://www.norgeskart.no/?_ga=1.95188508.1250615608.1484913294#!?project=seeiendom&layers=1002,1014&zoom=16&lat=6642241.04&lon=255409.82&sok=NM91704,35181

Lokaliteten Lindholmen er ikke i konflikt med planlagt trase for hovedledninger, men det er planlagt stikkledning til Lindholmen. Stikkledning er planlagt lagt direkte på fjell og kamouflert. Det er ikke grunn til å anta at dette vil påvirke biologisk mangfold i særlig grad.

Figur I Ia: Biomangfold - senterpunkt

Figur I Ib: Biomangfold - trase

GARNHOLMEN

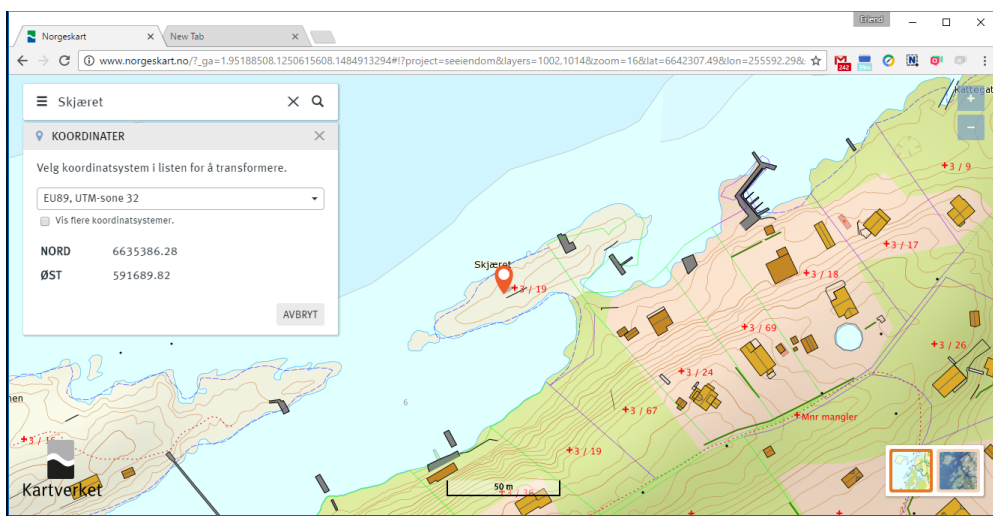
8. Ildjernet, Skjæret , ID: NIOAK77

Denne lokaliteten kalles på folkemunne Garnholmen, består av skifer og er på 2,1 daa.

Sentralpunkt for området er:

http://www.norgeskart.no/?_ga=1.95188508.1250615608.1484913294#!?project=seeiendom&layers=1002,1014&zoom=16&lat=6642307.49&lon=255592.29&sok=NM91704,35181

Garnholmen er ikke i konflikt med planlagt trase, hverken med tanke på hovedledninger eller stikkledninger.

Figur 12a: Biomangfold - senterpunkt

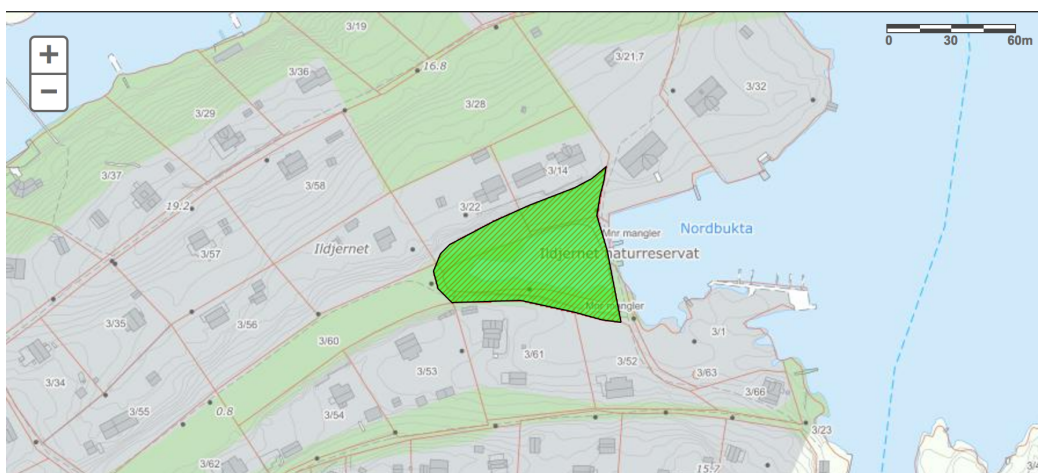

Figur 12b: Biomangfold - trase

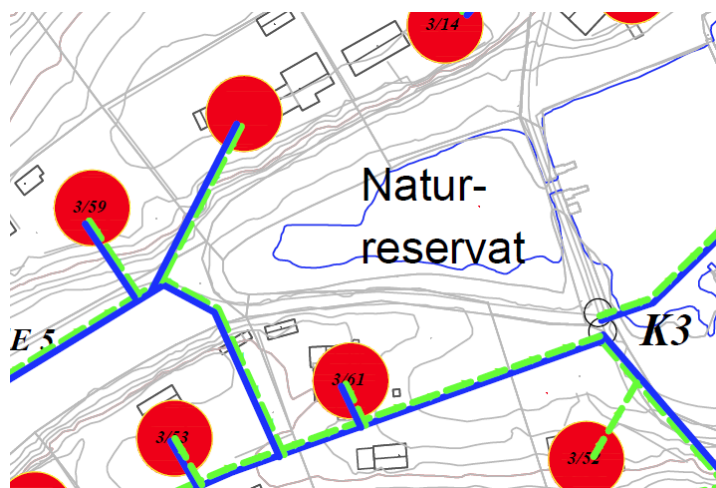
9. Ildjernet naturreservat

Ildjernet naturreservat er ikke omtalt som verdifullt i rapporten «Kartlegging av naturtypen åpen kalkmark og den prioriterte arten dragehode i Oslo og Akershus», men i og med at dette området rent faktisk er vernet ser vi det som naturlig å også kommentere denne lokaliteten opp mot planlagt trase. Områdets omtrentlige senterpunkt:
http://www.norgeskart.no/?_ga=1.95188508.1250615608.1484913294#!?project=seeiendom&layers=1002,1014&zoom=16&lat=6642129.31&lon=255714.27&sok=NM91704,35181

Planlagt trase kommer ikke i konflikt med Ildjernet naturreservat, hverken med tanke på hovedledninger eller stikkledninger.

Figur 13a: Biomangfold – angitt område

Figur 13b: Biomangfold - trase

KULTURMINNER

Så vidt vi har bragt på det rene finnes kun to rapporter som er relevante med henblikk på å beskrive fortidsminner og kulturminner i nedslagsfeltet til VA-laget. Utover dette har vi kartlagt hvilke bygninger som er registrert i SEFRAK-registeret, i tillegg til at vi knytter noen korte kommentarer til de meget utførlige beskrivelsene som finnes av bygningsmassen på Ildjernet i bøkene «Ildjernet historie» utgitt i 1983, samt «Ildjernet nyere historie» utgitt i 2007, begge forfattet av Rolf Høyer.

AKERSHUS FYLKESKOMMUNES RAPPORT FRA 2010

Akershus fylkeskommune laget i 2010 en registreringsrapport om fornminner og kulturminner på Nesodden, som underlag for den pågående opprydningen av vann- og avløps situasjonen i Nesodden kommune. Ildjernet er ikke nevnt i denne rapporten, og det er heller ingen andre funn som indikerer at det finnes fortidsminner på øya (utover at man i boken «Ildjernet historie» fra 1983 kan lese at det på slutten av 1800-tallet i forbindelse med arbeidene med Elgjarnes forlystelsesetablissement ble funnet en bronse nål samt en fingerring av sølv fra middelalderen, som begge ble overlevert Oldsakssamlingen.

NIKU/NINAS RAPPORT FRA 1997/1998

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) i samarbeid med Norsk institutt for naturforskning (NINA) utarbeidet i 1997/1998 en rapport de kalte «Registrering og verdsetting av fornminner og andre kulturminner, samt kulturmiljø i kystsonen i Nesodden kommune, Akershus fylke», på oppdrag fra Nesodden kommune. Den delen av rapporten som omhandler Ildjernet synes å holde et nokså lavt presisjonsnivå med få konkrete faktaopplysninger, men paradoksalt nok med mange faktafeil. Rapporten lister bygningen «Sommerlyst» som den eldste bygningen på øya, datert til 1700-tallet. Videre forteller rapporten at det på tomten «Furuvik» står et tilflyttet loft fra 1800-tallet. Rapporten fortsetter med at av «andre registrerte, faste kulturminner i området er rutebåtbygga på Ildjernet, hengebrua fra Ildjernet til Lindholmen og rester etter Herrebadet på Lindholmen.»

I tillegg inneholder rapporten et vedlegg med utskrift fra grunnboken over alle eiendommene på Ildjernet.

Stort flere faktaopplysninger inneholder rapporten ikke om Ildjernet, og i oppsiktsvekkende stor grad er dette upresise og til dels gale fakta:

Sommerlyst ble etter all sannsynlighet påbegynt i perioden 1891-1893, som pensjonatbygg for Elgjarnes forlystelsesetablissement. Det at det finnes et tilflyttet 1800-talls loft på Furuvik er i og for seg riktig, men loftet ble flyttet til Ildjernet på 1980-tallet og er overhodet ikke en

del av den tidstypiske sommerhusbebyggelsen fra mellomkrigstiden. Rutebåtbygga på Ildjernet ble bygget vinteren 1981, og kan sikkert være et kulturminne men ikke et veldig gammelt et. Herrebadet lå på Garnholmen, det var Damebadet som lå på Lindholmen.

Til tross for faktafeil har allikevel rapporten fra NINA/NIKU rett i at hyttebebyggelsen på Ildjernet og omegn har stor kulturhistorisk verdi i kraft av å være tidstypisk hyttebebyggelse fra mellomkrigstiden.

SEKRETARIATET FOR REGISTRERING AV FASTE KULTURMINNER I NORGE

Ser vi på SEFRAK-registeret finnes en håndfull bygninger med særskilt kulturhistorisk verdi:

Sommerlyst på Ildjernet

- Feriehus– «Andre SEFRAK-bygg»
- Uthus– «Andre SEFRAK-bygg»

Gamlegården på Ildjernet

- Feriehus – «Meldepliktig ihht KML»
- Badehus – «Andre SEFRAK-bygg»

Skansen på Ildjernet

- Feriehus– «Andre SEFRAK-bygg»
- Uthus– «Andre SEFRAK-bygg»

Kavringstrand

- Foreningshus– «Meldepliktig ihht KML»
- Bolighus I– «Meldepliktig ihht KML»
- Bolighus II– «Meldepliktig ihht KML»

Kavringen

- Bolighus– «Andre SEFRAK-bygg»

LOKALHISTORISK LITTERATUR

Ser vi bort ifra de bygningsmessige beskrivelsene i boken «Ildjernet historie» som i stor grad sammenfaller med de SEFRAK-registrerte bygningene, finnes det mange interessante betraktninger i oppfølgeren kalt «Ildjernet nyere historie». Her finnes blant annet et eget kapittel om byggeskikk på Ildjernet, som beskriver en variert bygningsmasse som består av en rekke ulike stilarter og byggeskikker.

Det er altså ikke slik at bygningsmassen på Ildjernet er særlig ensartet, tvert imot representerer den en samling individuelle bygninger som sammen likevel gir et tidstypisk bilde av et litt annerledes hyttesamfunn grunnlagt på 1920 og 1930-tallet. «Ildjernet nyere historie» inneholder også en interessant sosiologisk beskrivelse som reflekteres i byggeskikken, hvor mellomkrigstidens borgerskap med sine sveitservillaer får selskap av arbeiderklassen som inntar øya og reiser sine egne mer nøkterne sommerboliger.

FELLESANLEGG OG IVARETAKELSE AV KULTURMINNER

Ser vi på hensynet til å bevare kulturminner vil også her et fellesanlegg for offentlig tilknytning være en god løsning, fordi:

Det er lett og rimelig å anskaffe vannklosetter med kvernpumpe, noe som er velegnet å installere i gamle, verneverdige hus siden de krever svært små bygningsmessige inngrep. Et slikt klosett krever ikke større avløpsledning enn 3,5 cm, i tillegg til vann og strøm. Avløp vil typisk trekkes ned til kjeller og ut igjennom grunnmur, og kan skjules. Alternative løsninger slik som forbrenningstolett krever ventilasjon til friluft, og må ansees å være et større bygningsmessig inngrep siden de krever pipe igjennom vegg eller tak.

Da Nesodden kommune foretok VA-tilsyn sommeren 2013 dokumenterte de at de aller fleste grunneierne allerede har innlagt vann og avløp, utfordringen ligger i at disse løsningene i hovedsak ikke tilfredsstillt kravene som i dag stilles til lovlige utslipp. Samtidig betyr dette i praksis at behov for bygningsmessige tilpasninger vil være moderate, da flertallet allerede har innlagt vann.

Ser vi eksempelvis helt spesifikt på ett (i denne rapporten ikke nærmere navngitt) hus som er blant de eldre byggene i området, fremstår dette som et godt eksempel på et gammelt trehus som er restaurert og tilbakeført til fordums prakt i tråd med gammel byggeskikk. Dette er et av de få byggene i området med lovlig innlagt vann, og hvor toalett og våtrom har fått sin naturlige plass i et gammelt ærverdig trehus uten at dette går utover stedets kulturminneverdi. Utfordringen ved avløpsløsningen i dette tilfellet er at de er avhengige av at septiktank må tømmes. Dette er på sikt ingen bærekraftig løsning, i og med at det på Nesodden kun er tilgjengelig én septikbil som er liten nok til å få plass på ferjene som

trafikkerer indre Oslofjord, og dette er en bil som ikke vil bli erstattet når den når sjels år og alder.

OPPSUMMERT

Det er altså slik at det finnes fire alternativer tilknyttet vann- og avløp på Ildjernet og omegn, som alle har positive og negative sider ved seg.

- 1) Opprettholde status Quo
 - a. Dette vil innebære at man ikke gjør noen ting, og lar situasjonen være som i dag.
 - b. Dette valget har negative konsekvenser særlig med tanke på biologisk mangfold i form av forurensning. I tillegg innebærer dårlig kvalitet på drikkevannet en viss helserisiko.
 - c. Nesodden kommunestyre har 29.10.2009 igjennom sin «Hovedplan for drikkevann og vannmiljø» besluttet at dette ikke er en aktuell løsning grunnet miljøhensyn.
- 2) Separate løsninger
 - a. Denne løsningen representerer de største inngrepene med tanke på natur og kulturmiljø, i form av betydelige behov for grave- og sprengningsarbeider.
 - b. Dette vil være en arbeidskrevende løsning for nesodden kommune, som må forholde seg til 71 individuelle enkeltsøknader.
 - c. Denne løsningen vil ventelig ikke bedre vannkvaliteten for hyttebeboerne i særlig grad.
 - d. Denne løsningen ble vedtatt av Nesodden kommunestyre 29.10.2009, og var gjeldende frem til nytt vedtak 22.3.2017.
- 3) Felles renseanlegg for svartvann
 - a. Et biologisk renseanlegg er krevende og kostbart å drive, og krever helårsdrift for å få biologien i anlegget til å fungere.
 - b. Denne løsningen vil ventelig ikke bedre vannkvaliteten for hyttebeboerne i særlig grad.
 - c. Behovet for graving av grøfter til infrastruktur på Ildjernet og omkringliggende områder vil være likt som ved offentlig tilknytning
- 4) Tilkobling til offentlig vann og avløp
 - a. Dette er løsningen som Pöyry anbefaler, og er en løsning som sikrer rent drikkevann og en bærekraftig avløpsløsning.
 - b. Dette er (sammen med punkt 3 over) det alternativet som innebærer minst inngrep både med hensyn til bygningsmasse og natur.
 - c. Denne løsningen ble besluttet av kommunestyret i Nesodden 22.3.2017, og erstatter vedtaket om separate anlegg.